

Uztura prasības - Zviedrija

SATURS

- 1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturlīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?
- 2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?
- 3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?
- 4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?
- 5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?
- 6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?
- 7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?
- 8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automātiskas indeksācijas sistēmu)?
- 9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?
- 10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?
- 11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.
- 12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?
- 13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?
- 14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:
  - 14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?
  - 14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?
- 15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:
  - 15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?
  - 15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?
- 16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?
- 17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?
- 18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?
- 19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturlīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Zviedrijas tiesību akti paredz uzturēšanas saistības pret bērniem, laulātajiem un šķirti laulātajiem. Noteikumi par laulāto uzturēšanas saistībām ir piemērojami arī reģistrētajiem partneriem.

Bērni

Vecāki ir atbildīgi par savu bērnu pienācīgu uzturēšanu, ņemot vērā gan bērna vajadzības, gan kopējos vecāku ienākumus. Vecākam, kuram nav nekādu iespēju piedalīties bērna uzturēšanā, nav pienākuma nodrošināt uzturlīdzekļus.

Vecākam, kurš nav aizgādnieks, kā arī pastāvīgi nedzīvo kopā ar bērnu, jāpilda savas uzturēšanas saistības, maksājot uzturlīdzekļu pabalstu. Vecākam, kurš ir aizgādnieks kopā ar otru vecāku, arī var būt pienākums nodrošināt uzturlīdzekļu pabalstu. Tas jā dara tajā gadījumā, ja bērns pastāvīgi dzīvo kopā tikai ar otru vecāku, neatkarīgi no tā, vai šī persona ir neprecējusies vai dzīvo kopā ar citu partneri.

Persona, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar citas personas bērnu un ar vecāku, kuram ir bērna aizgādības tiesības, arī ir atbildīga par minētā bērna uzturēšanu, ja puses ir precējušās viena ar otru vai tām ir kopīgs(-i) bērns(-i). Taču patēvs vai pamāte ir atbildīga par bērna uzturēšanu tikai tad, ja bērns nevar saņemt uzturlīdzekļus no otra vecāka, proti, no vecāka, ar kuru kopā dzīvo patēvs vai pamāte. Uzturlīdzekļu maksājumus nosaka ar tiesas spriedumu vai vecākiem vienojoties.

Uzturlīdzekļus maksā avansā par katru kalendāro mēnesi. Tiesa var noteikt citu maksājumu grafika veidu, ja tam ir pamatots iemesls.

Puses var arī vienoties, ka turpmākie uzturlīdzekļu maksājumi tiks veikti vienreizēja maksājuma veidā vai par periodiem, kas pārsniedz trīs mēnešus. Šāda vienošanās ir spēkā tikai tad, ja tā noformēta rakstveidā divu liecinieku klātbūtnē. Ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem, vienošanās jāapstiprina arī Sociālās apgādes komisijai.

Uzturlīdzekļu maksājums vienreizēja maksājuma veidā jāmaksā Sociālās apgādes komisijai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem. Komisijai samaksātā summa tiks izmantota, lai no apdrošināšanas kompānijas bērnam iegādātos ikgadēju pabalstu, kas ir atbilstošs uzturēšanas saistībām, ja vien vienošanās to atļauj un ja komisija neuzskata, ka naudas summa var tikt izmantota citā, bērna uzturēšanai atbilstošākā veidā.

Prasību par uzturlīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Laulātie

Laulības laikā katrs no laulātajiem ir atbildīgs par laulāto uzturēšanu. Ja kāds no laulātajiem nevar pilnībā sevi uzturēt, otrs laulātais arī ir atbildīgs par viņa personisko vajadzību nodrošināšanu.

Pēc laulības šķiršanas katrs laulātais ir atbildīgs par sevis uzturēšanu. Tomēr, ja vienam no laulātajiem ir nepieciešama nauda sevis uzturēšanai pārejas periodā, viņam(-ai) ir tiesības uz saprātīgu pabalstu no otra laulātā, ņemot vērā otra laulātā iespējas un citus apstākļus. Izņēmuma gadījumos šādu atbalstu iespējams saņemt ilgāk.

Ja laulātie nevar vienoties par apgādību, strīdu izšķir tiesa.

Pēc laulības šķiršanas uzturlīdzekļu pabalstu izmaksā regulāru iemaksu veidā. Tomēr tiesa var pieprasīt izmaksāt arī vienreizēju pabalstu, ja tam ir īpaši iemesli, piemēram, nepieciešamība veikt maksājumu pensijas saņemšanai.

Prasību par uzturlīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecāka uzturēšanas saistības parasti izbeidzas, kad bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu. Tomēr, ja bērns vēl nav pabeidzis vidējo izglītību, uzturēšanās saistības paliek spēkā, kamēr bērns turpina mācības skolā, taču ne vēlāk kā līdz bērna 21 gada vecumam. Skola šeit nozīmē obligāto izglītību vai vidusskolu, vai citu līdzīgu vispārējās izglītības iestādi.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Zviedrijā nepastāv īpaša valdības iestāde, kas nosaka vai palīdz noteikt uzturlīdzekļus. Uzturlīdzekļu maksājumi var tikt noteikti ar vienošanās vai tiesas lēmuma palīdzību. Ja puses nepanāk vienošanos, prasītājam jāvēršas rajona tiesā un jāiesniedz pieteikums par izsaukumu uz tiesu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Vecāks, kuram ir aizgādības tiesības, var pieprasīt uzturlīdzekļus nepilngadīga bērna vārdā. Ja ir iecelts īpašs aizbildnis, viņam(-ai) arī ir tiesības rīkoties bērna vārdā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Noteikumus par jurisdikciju var sameklēt Vecāku kodeksā, Laulības kodeksā un Tiesas procesa kodeksā. Informāciju var saņemt arī rajona tiesā.

Tiesvedība bērna uzturlīdzekļu lietā tiks izskatīta prasītāja pastāvīgajā dzīvesvietā. Ja nav citas kompetentās tiesas, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā.

Jautājumus par uzturlīdzekļu maksājumiem laulātajam var izskatīt arī laulības šķiršanas prāvā. Laulības lietas izskata rajona tiesa, kas noteikta pēc kāda no laulāto pastāvīgās dzīvesvietas. Ja nevienam no laulātajiem nav pastāvīgas dzīvesvietas Zviedrijā, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā. Ja tiesvedība attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem nav uzsākta saistībā ar laulības prāvu, piemēro Tiesas procesa kodeksa 10. nodaļā minētos vispārējos noteikumus par jurisdikciju.

Padomes 2008. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (Uzturēšanas saistību regula) paredz noteikumus par jurisdikciju pārrobežu lietās.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Nē. Ikvienai personai, kas vēlas celt prasību tiesā, ir jāiesniedz kompetentajā rajona tiesā iesniegums par izsaukumu uz tiesu.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesvedība Zviedrijā ir bezmaksas, neskatot lietas iesnieguma nodevu, kas šobrīd ir SEK 900. Ja prasītājs ieeļ juridisko konsultantu vai advokātu, viņam būs jāsedz attiecīgās izmaksas. Papildus izmaksas var arī rasties saistībā ar pierādījumiem, piemēram, par liecinieku pieaicināšanu.

Nav iespējams veikt jebkādus novērtējumus, cik lielas būs šīs izmaksas, jo tās atšķiras atkarībā no skatāmās lietas.

Zināmos apstākļos var piešķirt juridisko palīdzību. Lai saņemtu juridisko palīdzību uzturlīdzekļu lietā, nepieciešams īpašs pamatojums. Šāds pamatojums var pastāvēt, piemēram, ja lietas apstākļi ir sarežģītāki nekā parasti, un tādēļ ir nepieciešama plašāka juridiskā palīdzība.

Ja ir piešķirta juridiskā palīdzība, prasītājam tiek iecelts advokāts, un valsts apmaksā minētās personas atlīdzību, ja prasītājs to nevar atļauties. Juridiskā palīdzība ietver arī izmaksas saistībā ar pierādījumu iesniegšanu, izmeklēšanu, tulka un tulkotāja pakalpojumiem un mediatora atlīdzību. Personas, kurām piešķirta juridiskā palīdzība, ir atbrīvotas arī no konkrētām nodevām, kas tām būtu jāmaksā tiesām un izpildes iestādei (*Kronofogdemyndigheten*).

Personām, kas nav Zviedrijas pilsoņi un neuzturas vai nav uzturējušās Zviedrijā, var piešķirt juridisko palīdzību Zviedrijā ierosinātajās prāvās, ja tam ir pamatots iemesls. Ja prāva ir ierosināta citas valsts tiesā, juridisko palīdzību var piešķirt tikai tām personām, kas uzturas Zviedrijā. Visu ES dalībvalstu pilsoņiem ir tādas pašas tiesības uz juridisko palīdzību kā Zviedrijas pilsoņiem. Dažu citu valstu pilsoņiem arī ir tādas pašas tiesības atbilstīgi īpašam noteikumam, kas paredz, ka šādā gadījumā ir nepieciešams, lai būtu spēkā vienošanās par savstarpīgumu.

Pastāv daži īpaši noteikumi par juridisko palīdzību, kas ir piemērojami ES pārrobežu strīdos, piem., lai nodrošinātu bezmaksas juridisko palīdzību īpašos gadījumos, kas ir atrunāti Uzturēšanas saistību regulā un kas attiecas uz uzturlīdzekļiem, ko vecāks maksā bērnam, kurš ir jaunāks par 21 gadu.

Informāciju par juridisko palīdzību var sameklēt Juridiskās palīdzības iestādes (*Rättshjälpsmyndigheten*) tīmekļa vietnē: <http://www.rattshjalp.se/>).

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automātiskas indeksācijas sistēmu)?

Bērna uzturlīdzekļu summu nosaka, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktiem kritērijiem. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, no ienākumiem pēc nodokļu nomaksas ir tiesības saglabāt nepieciešamos līdzekļus sevis apgādāšanai. Tie ietver izmaksas par mājokli, kuras aprēķina atsevišķi saprātīgā apmērā. Vēl papildus ir citas dzīvošanas izmaksas, kuras tiek aprēķinātas ar indeksētu standarta summu palīdzību. Turklāt attiecīgais vecāks var saglabāt uzturlīdzekļu summu laulātajam, ar ko viņš(-a) dzīvo kopā, ja tam ir pamatots iemesls. Visbeidzot, vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, var arī saglabāt summu, lai uzturētu bērnus, ar kuriem viņš dzīvo kopā. Daudzums, ko no pārpalikuma var pieprasīt uzturlīdzekļu pabalstam, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp bērna vajadzībām un otra vecāka iespējām segt bērna apgādības izdevumus. Iespējams veikt zināmus atvilkumus par kontaktēšanās izdevumiem.

Attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem normatīvos aktos noteiktu kritēriju nav. Tomēr daži no iepriekšminētajiem novērtēšanas kritērijiem kalpo kā vadlīnijas.

Uzturlīdzekļu maksājumi tiek regulāri indeksēti, lai saglabātu to sākotnējo vērtību. Indekss atspoguļo cenu pamatsummas izmaiņas saskaņā ar Sociālās apdrošināšanas kodeksu, ja vien tiesas lēmumā vai vienošanās dokumentā par uzturlīdzekļu pabalsta noteikšanu nav paredzēts cits noteikums par indeksāciju. Sociālās apdrošināšanas birojs katru gadu nosaka, vai uzturlīdzekļu pabalsts tiks mainīts un par cik procentiem. Izmaiņas, kas parasti tiek veiktas 1. februārī, ir attiecināmas uz uzturlīdzekļu pabalstiem, par kuriem ir pieņemti lēmumi pirms iepriekšējā gada 1. novembra.

Ja puses vienojas, tās var grozīt uzturlīdzekļu summu, noslēdzot jaunu rakstveida vienošanos pat tad, ja uzturlīdzekļu pabalsts iepriekš tika noteikts ar tiesas lēmumu. Tiesa var precizēt lēmumu vai vienošanos, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā apstākļu izmaiņas. Par laika periodu pirms tiesvedības uzsākšanas jebkāda veida izmaiņas no vienas vai otras puses var tikt veiktas tikai attiecībā uz neveikto maksājumu samazināšanu vai atcelšanu. Nepieciešami īpaši iemesli, lai tiesa palielinātu pabalstu šķirtajam laulātajam apstākļu izmaiņu rezultātā.

Tiesa var arī izmainīt uzturlīdzekļu vienošanos, ja vienošanās ir nepamatota, ņemot vērā tās noslēgšanas laikā pastāvošos apstākļus vai citus apstākļus. Tomēr jau saņemto uzturlīdzekļu atmaksāšanu var pieprasīt tikai tad, ja tam ir īpaši iemesli.

Ja periodisko uzturlīdzekļu pabalstu maksājumu apmērs bērnam nav mainījies sešu gadu laikā citādi kā tikai par indeksēto izmaiņu apmēru, tiesa var pārskatīt turpmāko uzturlīdzekļu maksājumu bez īpašiem iemesliem.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļu pabalsts tiks maksāts apgādājamajam. Ja apgādājamais ir bērns, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, pabalsts tiks maksāts vecākam, kuram ir aizgādības tiesības un kurš dzīvo kopā ar bērnu.

Uzturlīdzekļi vienreizēja maksājuma veidā ir jāmaksā Sociālās labklājības komitejai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Izpildes iestādē (*Kronofogdemyndigheten*) var iesniegt pieteikumu par sprieduma izpildi. Šo pieteikumu var iesniegt mutiski vai rakstiski. Kopā ar pieteikumu jāiesniedz rīkojums par izpildi. Saistības rakstveidā, kas parakstītas divu liecinieku klātbūtnē un attiecināmas uz uzturlīdzekļu pabalstu saskaņā ar Laulības kodeksu vai Vecāku kodeksu, tiek izpildītas kā galīgie spriedumi, kam ir likuma spēks.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Attiecībā uz bērna uzturlīdzekļiem prasību par uzturlīdzekļu maksājuma noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem prasību par uzturlīdzekļu maksājuma noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Attiecībā uz izpildi pastāv vairāki atbrīvojumi no aresta uzlikšanas. Piemēram, arestu neuzliek apģērbiem un citām precēm, kas paredzētas vienīgi parādnieka personīgai lietošanai, saprātīgā vērtībā, kā arī mājoklim un tā uzturēšanai nepieciešamajiem piederumiem. Ja parādniekam ir ģimene, nosakot, kam tiek piemērots atbrīvojums, jāņem vērā priekšmeti, ko izmanto ģimene, kā arī ģimenes vajadzības.

Arestu var piemērot tikai tai daļai no parādnieka algas, kas pārsniedz viņa vai viņa ģimenes iztikai nepieciešamos līdzekļus. To daļu no parādnieka algas, kurai nevar piemērot arestu (dēvētu par "*förbehållsbeloppet*" jeb "aizsargāto daļu"), nosaka, atsaucoties uz standarta summu. Standarta summa ietver parastās dzīvošanas izmaksas, izņemot mājokļa izmaksas, ko nosaka atsevišķi un pievieno pie standarta summas. Standarta summu katru gadu nosaka izpildes iestāde.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Zviedrijā palīdzību uzturlīdzekļu piedziņas lietās sniedz izpildes iestāde. Pārrobežu lietās apgādājama var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas biroja (*Försäkringskassa*), iesniedzot izpildes iestādē piedziņas pieteikumu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Sociālās apdrošināšanas birojs (*Försäkringskassa*) var izmaksāt uzturēšanas pabalstu SEK 1 273 mēnesī bērnam, kura vecāki ir šķīrušies. Naudu izmaksā vecākam, kam ir aizgādības tiesības, kas dzīvo kopā ar bērnu un kam ir tāda pati pieraksta adrese kā bērnam. Lēmumu par uzturēšanas pabalstu pieņemt pēc pieteikuma iesniegšanas Sociālās apdrošināšanas birojā — iestādē, kas pārvalda sociālo apdrošināšanu. Uzturēšanas pabalsts ir veids, kādā sabiedrība var nodrošināt, ka bērns, kura vecāki ir šķīrušies, saņem noteiktu uzturlīdzekļu apmēru arī tad, ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, nepilda savas uzturēšanas saistības. Uzturēšanas pabalstu var piešķirt kā pilnu atbalstu, papildu maksājumu vai atbalstu kopīgas aizgādības gadījumā. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, ir jāatlīdzina valstij maksājumi, ņemot vērā viņa ienākumus un to bērnu kopējo skaitu, kuriem viņam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Pienākumu atlīdzināt maksājumu nosaka administratīvā procesā. Taču, ja uzturlīdzekļu pabalsts tiek maksāts tieši vecākam ar aizgādības tiesībām, Sociālās apdrošināšanas biroja izmaksātā uzturlīdzekļu pabalsta summa tiks attiecīgi samazināta (to dēvē par papildu pabalstu).

Ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, dzīvo ārvalstīs vai arī dzīvo Zviedrijā, taču saņem algu vai citus ienākumus no citas valsts, Sociālās apdrošināšanas birojs var likt vecākam, kam ir aizgādības tiesības un kas dzīvo kopā ar bērnu, veikt pasākumus, lai nodrošinātu uzturēšanas saistību noteikšanu. Šādos gadījumos Sociālās apdrošināšanas birojs pārņem bērna tiesības uz uzturlīdzekļu pabalstu biroja izmaksātā uzturlīdzekļu pabalsta apmērā. Laulātais nevar saņemt uzturlīdzekļu pabalstu no Sociālās apdrošināšanas biroja.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

Pārrobežu lietās prasītājs var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas biroja. Sociālās apdrošināšanas birojs (*Försäkringskassa*) ir centrālā iestāde atbilstīgi ES Uzturēšanas saistību regulai un Hāgas 2007. gada 23. novembra Konvencijai par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu (Hāgas 2007. gada Konvencija), kā arī nosūtītāja/saņēmēja iestāde atbilstīgi Ņujorkas 1956. gada Konvencijai par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Skatīt atbildi uz 14. jautājumu.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Sociālās apdrošināšanas biroja kontaktinformācija:

Sociālās apdrošināšanas birojs

Pasta kastīte 1164

SE-621 22 Visbija

Zviedrija

Tālr.: +46 (0)771 17 90 00

Fakss: +46 (0)11 20 411

E-pasts: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Sociālās apdrošināšanas birojs veiks attiecīgus pasākumus, lai sekmētu uzturlīdzekļu piedziņu. Tā uzdevumi kā centrālajai iestādei atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai un Hāgas 2007. gada Konvencijai izriet no regulas un Konvencijas. Piemēram, tas palīdz personām, kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, iesniegt pieteikumus, ko var izdarīt ar iestādes starpniecību, piem., attiecībā uz pieteikumu par lēmumu piešķirt uzturlīdzekļus citā valstī. Lai saņemtu sīkāku informāciju par prasītājiem pieejamās palīdzības veidu, lūdzam sazināties ar Sociālās apdrošināšanas biroju.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

Prasītājiem, kas vēlas piedzīt uzturlīdzekļus atbilstīgi Ņujorkas 1956. gada Konvencijai par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs, jāiesniedz pieteikums savas izcelsmes valsts nosūtītājā iestādē, kura pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas birojam).

Tas pats attiecas uz prasītājiem, kas vēlas saņemt pieejamo atbalstu no centrālajām iestādēm atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai vai Hāgas 2007. gada Konvencijai: viņiem jāiesniedz pieteikums savas izcelsmes valsts nosūtītājā iestādē, kura pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas birojam).

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Skatīt atbildi uz 17. jautājumu. Attiecībā uz pieteikumiem atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai vai Hāgas 2007. gada Konvencijai prasītāji var adresēt prasību tieši kompetentajai iestādei.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Skatīt atbildi uz 16. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā. Zviedrijai ir saistošs Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (Hāgas Protokols), kura noteikumi ir piemērojami ES kopš 2011. gada 18. jūnija. Saskaņā ar Hāgas Protokolu vispārējs noteikums paredz piemērot tās valsts tiesību aktus, kurā atrodas apgādājamā pastāvīgā dzīvesvieta. Taču, ja tas ir nepieciešams bērna labā, var piemērot tās valsts tiesību aktus, kuras valstspiederīgie ir gan bērns, gan uzturlīdzekļu parādnieks, ja bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktu piemērošana nav bērna interesēs. Tāpat puses var vienoties par piemērojamiem tiesību aktiem, taču šādas vienošanās darbības joma ir ierobežota, ja, piemēram, uzturlīdzekļu lieta attiecas uz bērniem, kas ir jaunāki par 18 gadiem.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Zviedrijai ir saistošs Hāgas Protokols (skatīt atbildi uz 20. jautājumu).

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Skatīt atbildi uz 7. jautājumu par vispārējām prasībām juridiskās palīdzības saņemšanai.

ES pārrobežu strīdos piemēro konkrētus īpašos noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību. Ja Uzturēšanas saistību regulā paredzētās prasības juridiskās palīdzības saņemšanai ir izpildītas, juridiskā palīdzība ir jāpiešķir un tā jānodrošina bez maksas, ja prasītājam ir nepieciešams advokāts un šo vajadzību nevar apmierināt citā veidā.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Īpaši pasākumi netiek plānoti.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 17/10/2016